

חיל הים במלחמת יום הכיפורים

אלוף (מיל') זאב אלמוג*

* מפקד חיל הים בשנים
1985-1979.

במלחמת יום הכיפורים, החלטתי להשלים את החסר. ואני מודה, כי כאשר אספתי ואימתתי את כל הנתונים, הייתי אני עצמי מופתע מהתמונה השלמה.

רקע כללי

קרב הטילים הראשון בהיסטוריה הצבאית הימית התרחש במלחמת יום הכיפורים. מתקפת פתע מתואמת של ציי מצרים וסוריה - שנהנו מעדיפות מספרית בולטת - חייבה את חיל הים הישראלי ב-6 באוקטובר 1973 להילחם בו זמנית בשתי זירות ימיות נפרדות זו מזו - בים התיכון ובים האדום. בתוך שעות ספורות מפרוץ המלחמה כבר יצא חיל הים הישראלי לשלוש פעולות התקפיות שונות: מול

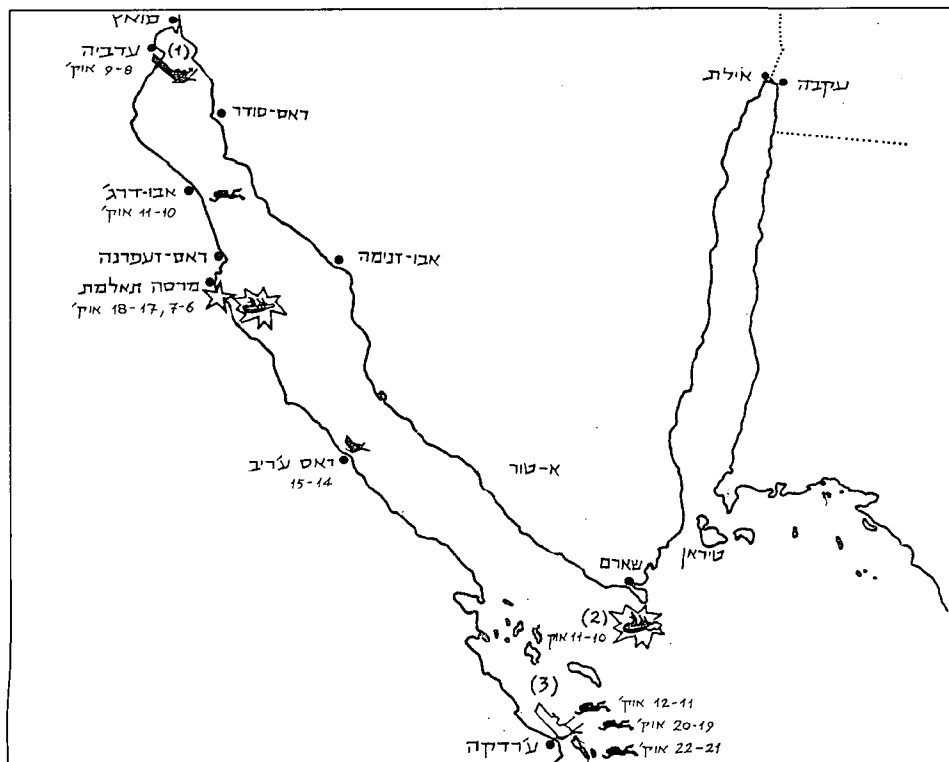
אף שמלחמת יום הכיפורים כבר נחקרה מהיבטים רבים, הרי עד היום לא נכתב מאמר המתאר ומסכם את פעילות חיל הים במלחמה זו. אולי נבע הדבר מכך שבאופן טבעי נוטים לחקור מהלכים שהשתבשו ולא מהלכים שהצליחו, ואולי פשוט משום שההצלחה הייתה כל כך ברורה, עד כי איש לא מצא לנכון לחקור אותה.

באחרונה מרבית דווקא קציני צי מצריים בכירים לכתוב מאמרים על הלוחמה הימית במלחמת יום הכיפורים - מאמרים המנסים לשכתב את ההיסטוריה, להעלים עובדות "לא נוחות" ולהגיש הערכות שבינן לבין המציאות אין ולא כלום. כך, למשל, התפרסם מאמר מהסוג הזה במארס 1995 בכתב העת המקצועי של הצי

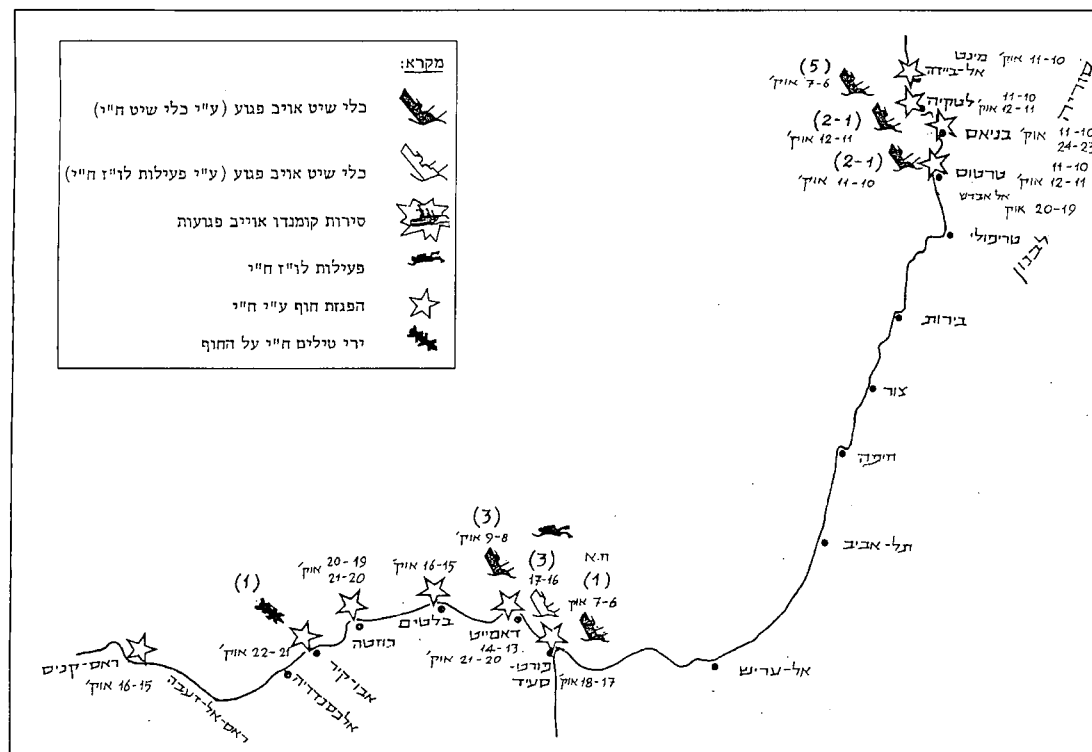
האמריקאי "U.S. Naval Institute," Proceedings, הנחשב לאכסניה נכבדה ורבת תפוצה ברחבי העולם. את המאמר כתב אחד המפקדים לשעבר של הצי המצרי, אדמירל (מיל') אשרף ריפעאת, המתאר - לאחר יותר משני עשורים - את התפקיד שמילא הצי שלו ב"מלחמת אוקטובר 1973". כותרת המאמר מדגישה כי "הצי המצרי רשם לעצמו כמה הצלחות ספקטקולריות..."

הגירסה היומרבית הזאת עומדת בסתירה גמורה למה שכתב בספר הזיכרונות שלו שר המלחמה לשעבר של מצרים, גנרל פאוזי. באחד מפרקי הספר, שאותו ייחד למלחמה בים במלחמת יום הכיפורים, הוא מותח ביקורת קשה על המהלכים ועל הביצועים של הצי המצרי במלחמה ומעלה על נס את הישגיו של חיל הים הישראלי. אף על פי כן, בהעדר סיכום בכתב, המציג את העובדות במלואן על חלקו של חיל הים הישראלי

פעילות התקפית של
חיל-הים בזירת ים-סוף

פעילות התקפית של
חיל-הים בזירת
הים-התיכון

והסורי להימצא במגננה ובמשך רוב הזמן - גם להסתגר בתוך בסיסיו. כתוצאה מכך נהנתה ישראל מחופש תנועה ופעולה בים התיכון ובמפרצי סואץ ואילת, והתאפשר מעבר בטוח של סחורות, של נשק ושל נפט אל נמלי הארץ.

חיל הים הישראלי הוכן היטב למלחמת יום הכיפורים. הכנה זו כללה קליטה טובה של ספינות הטילים החדשות וכן רכישת ניסיון מבצעי רב ומוצלח בהפעלתה של יחידת הקומנדו הימי במהלך מלחמת ההתשה.¹

אולם עליונותה הצבאית של ישראל בים במלחמת יום הכיפורים נבעה בעיקר מנחישותן המבצעית של יחידות החיל, מהשימוש בטקטיקות נכונות ומהאמצעים שפותחו וגובשו עוד לפני המלחמה על-ידי חיל הים והתעשיות הביטחוניות הישראליות בתחום הלוחמה האלקטרונית. כתוצאה מכך הצליחו הספינות הישראליות לחמוק מכל טילי הים-ים הסובייטיים מדגם "סטיקס", אשר שוגרו לעברן על-ידי המצרים והסורים. (בסך הכול שוגרו לעבר הספינות הישראליות 52 טילי "סטיקס" בים התיכון ו-8 טילי "סטיקס" בים האדום).² במקביל עלה בידי ספינות חיל הים להשמיד כלי שיט רבים של האויב. ראוי לציין כי בדרך כלל נהנה חיל הים

חוף לטקיה בסוריה, מול חוף רומני בצפון סיני ובתוך מעגן מרסה תילמת שבמפרץ סואץ. תקיפות מוחצות אלה היו מכריעות בהכתבת מהלך המלחמה.

ישראל שוכנת בקצוות הרחוקים של נתיבי שיט ארוכים בשני ימים - הים התיכון והים האדום. את הנתיבים האסטרטגיים בים התיכון ניתן לנתק בנקודות רבות, ואילו את הנתיבים בים האדום נוח במיוחד לנתק בבאב-אל-מנדב ומדרום לסיני, בפתחי המפרצים סואץ ואילת.

ההפתעה שתפסה את מדינת ישראל בכללה והאילוצים שייחדו את הזירה הימית לא השפיעו על פעולתו האפקטיבית של חיל הים הישראלי במלחמת יום הכיפורים. הנחות ותוכניות קרב שגובשו לפני המלחמה הוכחו כנכונות. חיל הים הישראלי נטל את היוזמה החל מיריית הפתיחה, ועד לסוף המלחמה הייתה ידו על העליונה, תוך שהוא משלים את כל המשימות המבצעיות שהוטלו עליו.

האסטרטגיה הימית של ישראל התבססה על יוזמות התקפיות בקרבת החופים ונמלי האויב, דהיינו בתוך מה שנהוג לכנות "האזורים האופרטיביים של האויב הימני". בתוך שתי יממות מפרץ המלחמה כפתה ישראל על הציים המצרי

זירת הים התיכון - האגף הצפוני של החזית המצרית

הצי המצרי ניסה רק פעם אחת לתקוף מן הים התיכון עמדות ישראליות בחוף של צפון סיני. ספינות טילים ישראליות וחיל האוויר הדפו התקפה זו, והיא הסתיימה בהטבעתה של ספינת טילים מצרית מדגם "אוסה" ובנפילתם בשבי של אחדים מאנשי צוותה. היה זה המקרה היחיד במהלך המלחמה שבו טיבע מטוס מטרה ימית של האויב.

זירת הים האדום - האגף הדרומי של החזית המצרית

באגף זה הסתייע צבא מצרים בצי המצרי בניסיונו להשתלט על החלק הדרומי של סיני. הפעילות הימית של ישראל תרמה תרומה חשובה לשיבוש ולסיכול ניסיון זה.

המלחמה באגף הדרומי נפתחה במאמץ לכבוש את שארם א-שייח' באמצעות אנשי קומנדו ובסיוע הנחתת אש מסיבית מהים ומהאוויר. בו זמנית הונחתו כ-1,200 אנשי קומנדו מצריים ממסוקים על חוף סיני לאורך מפרץ סואץ. הם ניסו להקים ראש חוף, אשר אליו תוכננה לחבור הארמייה השלישית מצפון, מאיזור תעלת סואץ. מראש החוף אמורה הייתה הארמייה השלישית לכבוש את דרום סיני, וגולת הכותרת מבחינתה הייתה שארם א-שייח'.

חיל האוויר הישראלי הגיב מיידית על ההתקפה בהפלת שבעה מטוסי "מיג" ושמונה מסוקים ובלם את כוחות הקומנדו המצריים. ספינות חיל הים הישראלי הניסו את הקומנדו הימי המצרי משארם א-שייח'.

התקיפה המצרית על כוחות הים והיבשה בשארם א-שייח' השיגה הישגים מועטים בלבד. התקיפות המצריות מהים החטיאו את מטרותיהן, ותקיפות אחרות נהדפו. אומנם חיל האוויר המצרי גרם נזקים קטנים לכמה מתקנים קרקעיים, כגון סוללת הגנה אווירית ומתקני קשר ומכ"ם, אולם לא נגרם נזק כלשהו לכלי טיס או שיט ישראליים. מפקדת הזירה של חיל הים הישראלי בשארם א-שייח' המשיכה לנהל ללא הפרעה מבצעים התקפיים נגד הכוחות המצריים באיזור מפרץ סואץ ועירדקה.

ממטרייה אווירית, חוף מאשר בשטחים שהיו בטווח הסוללות נ"מ של המצרים ושל הסורים. לעומת זאת לא עמדו לרשותו מסוקים ללוחמה ימית. (חיל הים הישראלי רכש את המסוק הימי הראשון רק בנובמבר 1984).

הישגיו של חיל הים בחלקה הצפוני של זירת ים סוף - מעירדקה בואך פורט סעיד ואילת - דמו להישגיו בים התיכון, אף שבים סוף הוא פעל בתנאים קשים הרבה יותר: כלי השיט שעמדו לרשותו באותה זירה היו גם מעטים יותר וגם מיושנים יותר מבחינת מערכות הנשק שלהם, הטכנולוגיות, טווח הפעולה וכו'. יתר על כן, בזירת ים סוף היו המתקנים והמפקדות של חיל הים חשופים להתקפות האויב מטווחים קרובים מאוד.

תוצאות מלחמת יום הכיפורים בזירה הימית

המלחמה בין ציי מצרים וסוריה לבין הצי הישראלי הסתיימה ב-24 באוקטובר 1973 בתוצאות הבאות:

	מצרים			סוריה	סה"כ	ישראל
	ים תיכון	ים אדום	ים תיכון			
1. כלי שיט שאבדו:						
ס"טילים	5	2	5			
ספינות צי אחרות	2	3	2			
ספינות דיג חמושות	2	14	-			
ספינות צי שנלקחו שלל	-	4	-			
סה"כ	9	23	7			
2. בסיסי צי שנחדרו	1	4*	-			
3. מוצבי חוף שהופצצו	6	2	4			

* בסיס ימי אחד (עדיבה) נכבש, ובסיס אחד (עירדקה) נחדר שלוש פעמים.

ההתמודדות בין הציים ברמה הטקטית

ברמה הטקטית ניסה הצי המצרי לרכז את פעילותו בסיוע לצבא היבשה של מצרים. דבר זה נכון במיוחד לחלק הדרומי של סיני, באיזור מפרץ סואץ וסביבתו מדרום.

הסורים נמנעו מלהניע את הצי אל מחוץ למים הטריטוריאליים שלהם בשל תקיפות אינטנסיביות של סט"ילים ישראליים על מטרות ימיות באיזור האופרטיבי הסורי ועל מטרות חוף בסוריה.

6. במשך כל המלחמה נותרו מתקני הנפט באבו רודז ובראס סודר בשליטת ישראל ופעלו ללא הפרעה.

7. בשלוש פשיטות חוזרות של הקומנדו הימי הישראלי אל תוך נמל עירדקה הושמדו שניים מתוך ארבעת הסטי"לים המצריים מדגם "קומאר", שהיו מוצבים בים האדום. לכוחות הקומנדו הימי לא היו נפגעים. במהלך פשיטות אלה גם נהרס מזח בתוך המעגן. ההתקפות האלה שיכנעו את המצרים לפנות את יתר הספינות שהיו בנמל, ששימש כעמדה אסטרטגית מוגנת היטב. כתוצאה מהפינוי התחזקה השליטה של חיל הים הישראלי בכניסה למפרץ סואץ, והוא נהנה מחופש שיט מוחלט. הפשיטות החוזרות ונשנות על נמל עירדקה גם תרמו להמשך הזרימה התקינה של נפט מבארות סואץ לישראל.

8. ישראל חיזקה את אחיזתה בשארם א-שייח'. אחיזה זו הייתה בבחינת איום אסטרטגי של ממש על ביטחונה של מצרים, משום שמיקומה של שארם א-שייח' הפך אותה לבסיס זינוק נוח לפלישה למצרים גופה ולניתוק נתיבי השיט למפרץ סואץ ולתעלת סואץ, שהיו אחד מצינורות החיים החשובים ביותר של מצרים.

ההתמודדות בין הציים ברמה האופרטיבית

ברמה האופרטיבית ניסו הציים של סוריה ושל מצרים לאבטח את בסיסיהם ואת אזורי הפעילות שלהם ולמנוע פעילות של חיל הים הישראלי באזורים אלה.

אבל בחינת האירועים מלמדת שכמעט כל ההתמודדויות בין הציים התרחשו באזורי הפעילות של הבסיסים הימיים של מצרים ושל סוריה, שהיו מוגנים באופן מסיבי, ולא בים הפתוח, הסתיימו בניצחונות חד-משמעיים של חיל הים הישראלי.

חזירות לבסיסים הימיים

בים התיכון חדרו אנשי צפרדע ישראלים אל תוך פורט סעיד, שהוא נמל מצרי מרכזי. במפרץ סואץ חדרו ספינות משמר לתוך שני מעגנים מצריים ונכנסו אל הנמל העיקרי, עדביה. בחלקו הצפוני של הים האדום - כפי שכבר צוין - חדרו יחידות קומנדו ימי שלוש פעמים לתוך המעגן המצרי

הכוחות הימיים של ישראל בים האדום יזמו שורה של התקפות רצופות. ספינות משמר קטנות ("דבורים" - שבסודם נועדו לסיורי הגנה), אנשי צפרדע ואף ספינות נחיתה (שנועדו לתובלה, אך צוידו באופן מאולתר במהלך המלחמה במרגמות) תקפו יחידות צי מצריות בתוך ומחוץ לבסיסי הצי המצריים במפרץ סואץ ובנמל עירדקה, החולש על פתחו של המפרץ מדרום.

גם ניסיונות נוספים של המצרים לתקוף את שארם א-שייח' ומטרות ישראליות לאורך מפרץ סואץ - באמצעות סטי"לים, ספינות טורפדו, משגרי רקטות ויחידות קומנדו ימי - נסתיימו בלא שהצליחו לגרום לנזק ממשי כלשהו.

היוזמות המבצעיות של חיל הים הישראלי בסיוע כוחות היבשה והאוויר הביאו לשליטה ישראלית מלאה במפרץ סואץ ולהישגים הבאים:

1. עשרות ספינות דיג מצריות מגויסות עמוסות בגייסות, בתחמושת ובאספקה, שהיו ערוכות לפלוש לצד הישראלי של מפרץ סואץ ולתמוך בראש החוף המוסק, הושמדו או נלכדו בתוך מעגניהן.

2. חיילי הקומנדו שבראש החוף המצרי נהרגו או נשבו. כוח זה נחת ממסוקים לאורך חופי סיני, אך נותק מבסיסי הסיוע והאספקה שלו, שהתרכזו במעגנים המצריים שבמפרץ סואץ ובתוך מצרים.

3. השליטה של ישראל במפרץ סואץ איפשרה את המשך הפריסה של סוללת טילי קרקע-אוויר סמוך לבסיס הימי הישראלי בראס סודר, בקירבת הקצה הדרומי של תעלת סואץ. פריסה זו שללה מהארמייה השלישית חיפוי אווירי ומנעה ממנה לנוע דרומה כדי לכבוש את דרום סיני.

4. חיל הים הישראלי עזר להדק את המצור על הארמייה השלישית מהאגף הדרומי. אגף זה גבל בחלקו הצפוני של מפרץ סואץ.

5. ביום האחרון למלחמה נכבש בסיס הצי המצרי בנמל עדביה וכן נכבשו שני נמלים סמוכים - עתקה ופורט איברהים. חיל הים הישראלי השתמש בספינות הנחיתה שלו על מנת לפנות מבסיסים אלה כ-1,500 שבויי המלחמה שנלכדו בהם. כמו-כן הוא לקח שלל שתי ספינות טורפדו מתוצרת סובייטית מדגם K-123 ושתי ספינות משמר קלות מדגם "ברטראס". ספינות משמר נוספת מדגם "דה-קאסטרו" הוטבעה.

המרכזי בעירדקה. בכל חמשת הבסיסים הימיים הללו - בלב ליבם של האזורים האופרטיביים שלו - סבל הצי המצרי אבדות ונזקים משמעותיים.

תקיפת מוצבי חוף מן הים

בים התיכון תקף חיל הים הישראלי בפגזים ובטיל שניירו מסטיילים שיש מוצבי חוף מצריים וארבעה מוצבי חוף סוריים. במפרץ סואץ פוצץ ומיקש הקומנדו הימי את הדרך הראשית ואת קו הטלפון שהתמשכו לאורך החוף המצרי. במרסה תילמת ספג מעגן הצי המצרי, המוקף במתחם צבאי, הפגזות מרגמות מן הים מתוך נחתת.

כתוצאה מפעולות התקפיות אלה נגרמו אבדות ונזקים בתוך אזורי הפעילות של הבסיסים הימיים הערביים כלהלן:

בים התיכון השמידה ישראל 9 כלי שיט מצריים: חמש ספינות טילים, ספינת טורפדו אחת, נחתת אחת ושתי ספינות דיג חמושות; כמו כן הושמדו שבעה כלי שיט סוריים: חמש ספינות טילים, ספינת טורפדו אחת ושולת מוקשים אחת.

בים האדום איבדה מצרים 23 כלי שיט: שתי ספינות טילים, שתי ספינות סיור מדגם "דה-קאסטרו", ספינת משמר אחת קלה מדגם "ברטראם", 14 ספינות דיג חמושות - 2 גדולות ו-12 קטנות. נוסף על כך נלקחו שלל בנמל עדביה 2 ספינות טורפדו ו-2 ספינות סיור קלות.

לסיכום, במהלך המלחמה הושמדו 35 ספינות שהיו בשירות הציים המצרי והסורי, וארבע ספינות נלקחו שלל. סיכום זה אינו כולל את הנזק שגרם חיל הים למתקני נמל וחוף, למאגרי דלק ולגשרים באמצעות ההפגזות המכוונות שהנחית מהים. ראוי לציין כי המבצעים הימיים הישראליים היו בעלי אופי דומה הן במצרים והן בסוריה.

כל המבצעים הסתיימו בשלוש אבדות ישראליות: שני אנשי צפרדע, שהיו חלק מהחוליה אשר חדרה לתוך נמל פורט סעיד ופגעה בשלושה כלי שיט צבאיים, ואיש צוות שנהרג על סיפון ספינת "דבור" במהלך קרב מטווח קרוב בתוך מעגן מרסה תילמת שבמפרץ סואץ.

ההתמודדות בין הציים ברמה האסטרטגית

הישג משמעותי יכלו ציי ערב להשיג ברמה האסטרטגית, אילו הצליחו למנוע שיט ישראלי

ותובלת נפט וציוד אל נמלי מדינת ישראל ומהם. למצרים יתרון גיאוגרפי חשוב, הנובע מכך שהיא ובעלות בריתה הערביות שוכנות לאורך נתיבי השיט המובילים לישראל ובקרבם - הן בים התיכון והן בים האדום. אך למרות העובדה שהצי שלה היה מצויד בצוללות ובמשחתות, המסוגלות להפליג לטווחים ארוכים ולשהות פרקי זמן ממושכים בים, היא לא ניצלה את הפוטנציאל ההתקפי שעמד לרשותה בים.

בים התיכון

בזירת הים התיכון נכשלו המצרים בניסיונם לעצור את התנועה לנמלים בישראל. תנועת השיט הישראלית לא נתקלה בכל מהלך המלחמה ואחריה לא בצוללות מצריות כלשהן מדרום לקפריסין ולא באיזושהי משחתת מצרית דרומה למלטה, כפי שניתן היה לצפות.

בעקבות הנזק המשמעותי שנגרם לציים הסורי והמצרי בים ובמתקני חוף שהותקפו מהים, אבדה לאויב היכולת לשבש את התנועה בים התיכון, וישראל השיגה בו חופש תנועה מלא בתוך שתי היממות הראשונות מתחילת המלחמה. התנועה הימית לישראל התנהלה ללא הפרעה לכל אורכו של הים התיכון, לרבות באותם מרחבים מרוחקים, הנמצאים מעבר לטווח הפעולה המבצעי של חיל האוויר הישראלי.

העדות הטובה ביותר למידת חופש השיט שהיה לישראל בכל מהלך המלחמה ואחריה היא רמת האינטנסיביות של הפעילות הימית, המשתקפת במספר האוניות, הן הישראליות והן הזרות, אשר עשו שימוש בנמלי חיפה ואשדוד. מתחילת המלחמה, 6 באוקטובר 1973, ועד לסיומה ב-24 באוקטובר 1973 נכנסו ויצאו את נמלי ישראל כ-200 אוניות. רבות מהן נשאו ציוד צבאי. נפח זה של תנועה ימית מאפיין עיתות שלום.

בים האדום

בשעה שפרצה המלחמה, היו לחיל הים הישראלי בכל הזירה רק חמש ספינות סיור קטנות ועוד שש נחתות ישנות. ישראל תיגברה את הזירה במהלך המלחמה בהדרגה בדרך היבשה בחמש ספינות סיור נוספות. יחידות הקומנדו הימי הגיעו לזירת הים האדום רק לקראת הלילה הרביעי של המלחמה.

יוונית שפעלה בשירות מצרים נפגעה על-ידי מוקש מצרי). זאת בעוד שזרימת הנפט לישראל נמשכה ללא הפרעה. ממש עם פרוץ המלחמה הצליחו לעקוף את המצור שלוש אוניות שהיו בדרכן לישראל - שתיים באמצע הים האדום ואחת בתוך מפרץ סואץ. שלוש פצצות טורפדו ששוגרו מצוללת מצרית אל אחת המכליות הללו החטיאו את מטרתן, וכולן הגיעו ליעדן באילת כשהן מלאות ושלמות.

בסיכום ההתמודדות ברמה האסטרטגית במהלך מלחמת יום הכיפורים ואחריה יכול אומנם הצי המצרי לזקוף לזכותו הישג אסטרטגי הודות למצור הימי שהטיל בים האדום, ואשר לא אותגר על-ידי ישראל.

אולם יש לציין שאילו כגון זה היה צפוי מראש, והאלטרנטיבה לשימוש בנתיב השיט מבאב אל-מנדב אל אילת נלקחה בחשבון בכל היערכות למלחמה. ישראל הכינה מראש אופציות שונות שנועדו לשמור על קווי השיט שלה. אחת מהן הייתה השימוש בספינות טילים מדגם "סער 4". אופציה זו לא באה לידי ביטוי בים האדום, כיוון שהמלחמה פרצה בעת שהספינות הללו נמצאו עדיין בים התיכון. פתרון אחר, אשר יצא לפועל, היה הבטחתו של נתיב חלופי דרך הים התיכון ליבוא הנפט, ועל כן הספקת הנפט לישראל לא נפגעה כלל.

כיתור הארמייה השלישית, שבו השתתף חיל הים הישראלי, שימש קלף מיקוח חשוב במשא ומתן שלאחר המלחמה להשגת תועלת מדינית לישראל, לרבות הסרת ההסגר הימי המצרי בים סוף.

באשר לסורים, אלה לא הגיעו להישגים אסטרטגיים כלשהם, מכיוון שאולצו להסתגר בתחום המים הטריטוריאליים שלהם.

סיכום ומסקנות

מלחמת יום הכיפורים תפסה את הצבא ואת העם בישראל בהפתעה. רבים נספו במערכה. בעוד שנדרשו מאמצים אדירים ונגבה מחיר כבד במערכה היבשתית והאווירית כדי להביא לניצחון צבאי של ישראל על מצרים ועל סוריה, הרי המערכה הימית הסתיימה בניצחון מוחץ של חיל הים הישראלי. אבדותיו ונזקיו של חיל הים במערכה זו היו מזעריים, וכל ספינותיו סיימו את

אלי"ם זאב אלמוג מקבל את כניעתו של מפקד זירת ים-סוף המצרי. אוקטובר 1973

מצרים עמדה על חולשתו של חיל הים הישראלי בים האדום. נוכח העובדה שישראל לא הציבה ספינות טילים, שולות מוקשים או ספינות נגד צוללות בזירה זו, הטיל הצי המצרי הסגר ימי בים האדום ומיקש את הכניסה למפרץ סואץ במיצר יובל.

למרות היתרונות הגיאוגרפיים והיתרונות הכמותיים הברורים של מצרים בזירה זו היא השיגה בה באופן חלקי בלבד את מטרתה האסטרטגית המוצהרת.

כתוצאה מהפעילות הישראלית נשמר חופש הפעולה והשיט בזירה הצפונית של הים האדום ונמשכה זרימת הנפט לישראל. הנתיב האלטרנטיבי, דרך מיצר מילאן, שהוכן כדרך פעולה ותנועה אפשרית זמן רב קודם למלחמה, נוצל בזמן הקרבות כנתיב חלופי למיצר יובל, השוכן בכניסה למפרץ סואץ. מיצר מילאן, הקרוב לקו החוף שבדרום-מערב חצי האי סיני, נותר תחת שליטה ישראלית רצופה לאורך כל המלחמה. לכן המעבר לישראל בין מפרצי אילת וסואץ היה חופשי ונגיש. מכלית ריקה אחת, שנפגעה יומיים לאחר תום המלחמה על-ידי מוקש וטבעה בדרכה אל מפרץ סואץ במיצר יובל, הייתה מקרה חד-פעמי. מכלית קטנה אחרת ניזוקה קלות בתחילת המלחמה, אך תוקנה והצטרפה שוב, עוד במהלך המלחמה, אל אחיותיה האחרות שהמשיכו להוביל נפט מסואץ דרך מיצר מילאן.

המצרים לא גרמו כל נזק משמעותי אחר לכלי שיט או למתקן בזירה זו. באורח אירוני, המצרים הם שניתקו את זרימת הנפט של עצמם באמצעות מוקשים שהם עצמם הטילו במפרץ סואץ (מכלית

המלחמה ללא פגע.

התקיפות האינטנסיביות של חיל הים הישראלי על מטרות מצריות וסוריות הן בים והן בחוף גרמו לשני ציים אלה ולמתקניהם נזק כבד ואבדות. כתוצאה מכך נותר הים התיכון פתוח לשיט ישראלי, והשליטה על שערי הנתיבים הימיים אל המפרצים אילת וסואץ ועל בארות הנפט במפרץ סואץ היו כל הזמן בידי חיל הים הישראלי.

הצי המצרי הטיל הסגר ימי על ישראל בים סוף ועל-ידי כך רשם לזכותו נקודות מדיניות. אולם ישראל, ובצדק, לא עשתה כל ניסיון להבקיע הסגר זה, וגם לא היה בתוכניתה מראש לעשות זאת. תוך עקיפת ההסגר בים האדום והכניסה הממוקשת אל מפרץ סואץ הצליחה ישראל לקיים את הזרימה הרציפה של נפט ושל ציוד אל נמליה בכל מהלך המלחמה.

היוזמה ההתקפית הישראלית להעברת המלחמה אל האזורים האופרטיביים הימיים (אלה שבקרבת הגנת החוף והנמלים של האויב המצרי והסורי) החל מן השעות הראשונות לפרוץ המלחמה הוכיחה את עצמה בכל מישורי ההתמודדות בזירה הימית.

התיאור שהובא כאן על מלחמת יום הכיפורים בזירה הימית זוכה לתמיכה מפתיעה בספר שכתב שר המלחמה לשעבר של מצרים, גנרל מוחמד פאוזי. פרק 10 בספרו, הנושא את הכותרת "לצוף על המים", מוקדש לצי המצרי במלחמת 1973. ספר מרתק זה מנתח ומבקר חריפות את מהלכיו ואת פעילותו של הצי המצרי במלחמת 1973. גנרל פאוזי מדגיש במיוחד, כי "הצי הישראלי הקטן ורב

התושייה" ריתק את הצי המצרי לתחום בסיסיו, ומאשר כי הצי המצרי סבל אבדות כבדות. יש לקוות שהשלום עם מצרים, שבא בעקבות המלחמה, יתרחב בעתיד ויכלול את כל שכנותיה של ישראל ויאפשר לנו ולדורות הבאים לנצל את מימיהם ואת חופיהם של הים התיכון ושל הים האדום אך ורק למטרות עונג ונופש ולמטרות כלכליות.

1. פעולות הקומנדו הימי במלחמה זו, אשר הסתיימה כשלוש שנים לפני פרוץ מלחמת יום הכיפורים, תרמו להכרת המטכ"ל ביכולתו המבצעית של החיל ולכוננותו להטיל עליו מבצעים.

2. הטענה שהשמיעו המצרים לאחר המלחמה להצדקת הכישלון שלהם, כאילו ה"סטיקס" היה כבר מיושן, אין לה כל קשר לתוצאות. לטילי ה"סטיקס" שהיו בשימוש הערבים היה טווח גדול פי שניים וחצי וראש נפץ גדול פי שלושה ויותר מאשר לטילי ה"גבריא" של ישראל. על יכולת הדיוק של ה"סטיקס" ניתן ללמוד מכך שב-13 במאי 1970, כשלוש שנים בלבד לפני מלחמת יום הכיפורים, שיגרו המצרים טיל "סטיקס" מול חוף פורט סעיד לעבר ספינת הדיג הישראלית הבלתי חמושה "אורית" וטיבעו אותה. ספינת הדיג הייתה באורך של 14 מטרים בלבד.

